

Събитията, военните действия подъ Плъвенъ и на Балкана—бѣха едни отъ най-тежките и сѣдбоносните. И въ тѣхъ именно се прояви и величието на руската душа, и вѣрата въ подвига свята. Защото една дисциплина само не можеше да създаде тая твърдостъ, това постоянство, тая вѣра, да подкрепи голѣмата издържливостъ на руския воинъ, дошелъ на балкана отъ брѣговестъ на Донъ, Волга, Днепъръ и пр. То бѣще колективно състояние на съзнанието, което вдъхновяваше и легендарния Скобелевъ, и обикновения воинъ—селенинъ.

* * *

Презъ ноемврий, декемврий 1877 и януарий 1878, сир. точно преди петдесетъ години, лжчитъ на изгрѣващото слънце на свободата замиловаха едно следъ друго нашитѣ градове и села: победоносно шедетвуаха освободителнитѣ войски, кже са се робекитѣ окови. Велика радостъ бѣ, но за тая радостъ и за изпитваното отъ съвременнитѣ чувство нѣма изразна дума въ езика ни. То бѣ състояние на възторгъ, на възраждане, на нѣщо ново и велико. Ние знаемъ радоститѣ на оздравяването при болестъ, следъ като сме били на синурата на смъртъта—само едно подобно чувство би могло да се приближи до общото чувство, което преживѣваше българскиятъ народъ, когато едно следъ друго излизаше изъ турското иго, за да влѣзе въ царството на свободата. Утрешниятъ день ставаше сигуренъ, бѣсилкитѣ и тъмнитѣ изчезваха, и животътъ, великиятъ животъ, това тайнствено щастие—да живѣешъ—

бѣ въ ржцетѣ ти. Какво чувство бѣ това—да знаешъ, че свободно замръквашъ и свободно осъмвашъ, че не те чака тъмница или бѣсилка, че свободно можешъ да работишъ, да живѣешъ при близкитѣ си, въ семейството си!...

Следъ като преживѣ нѣколко крайно тревожни дни отъ месецъ януарий 1878 година, на 4 януарий ст. ст. нашиятъ градъ посрѣщна руситѣ—освободители. Войскитѣ, които се спускаха откъмъ Елена, бѣха освободителнитѣ войски на Сливенъ. Преди 4 януарий се появили разездитѣ, които провѣрили бѣгството на турската войска, а на 4 януарий, малко следъ пладне, пристигналъ отъ къмъ мѣстността „Рѣчица“ коненъ ескадронъ Руситѣ влѣзли въ града, посрѣщнати радушно отъ населението, което увѣрено вече въ присѣтствието имъ, излиза или отъ скривалищата си, или се спуска отъ околнитѣ хълмове и лозя, кждето е обитавало тия дни при студъ и мразъ, за да се спаси отъ турскитѣ напасти.

Първитѣ руски освободителни войски били чосрещнати отъ тогавашния сливенски митрополитъ Серафимъ, който бѣ се опълчилъ енергично срещу репресалиитѣ на Шефкетъ паша, презъ време на възстанието, а приветствувани съ речъ отъ учителя—поетъ Добри Чинтуловъ, която речъ е запазена и до днесъ като исторически документъ.

Нека бжде паметна и благословена тая дата. Сливенъ никога не трѣбва да я заличава отъ паметта си.

З. К.

Посрещане рускитѣ войски въ Сливенъ.

Когато турскитѣ войски сж уѣтили вече своето безсиліе, когато разбититѣ въ Балкана тѣхни войски сж се връщали презъ Сливенъ въ най-окаяно положение: боси, гологлави, изпोकжани, пребити, въ пълненъ безпорядкъ, тѣхната свирепостъ надъ беззащитното население била неопикуема. Нападенията, обиритѣ и издевателствата растѣли ежечасно. Бесилкитѣ и ареститѣ стигнали крайни размѣри. Страхътъ и студътъ сж смразявали въ жилитѣ кръвта. Олелія и бѣгство. Планинитѣ и скривалищата сж били пълни съ отчаени хора. „Аскера“ граби и убива. Пожаритѣ зачестили. Запалватъ училища, чаршии и всичко онова, което не трѣбва настѣпващия тѣхенъ врагъ да използва. Най-после войската се оттегля. Последенъ неинъ актъ е подпалването джепхането, което е било югозападно отъ днешния хотелъ „Македония“ и северно малко отъ построения днесъ електрическа централа, близо до строящия се желѣзопътенъ мостъ на р. Коруча при „Боаскесенъ“—вечерта на 1 януарий. На 2 и 3 януарий градътъ е билъ обвитъ въ студъ, пламъци и димъ. Улицитѣ сж били запустѣли. И българи и турци сж се кжпѣли въ страхъ и несудомѣне.

Слѣдъ обѣдъ, на 4 януарай, къмъ Сливенъ е настѣпалъ единъ руски кавалерийски отрядъ, състоящъ со отъ два ескадрона драгуни. Изплашеното население още повече изтрѣпва. Предполагали сж, че идатъ турски конници. Разездитѣ

сж се задали откъмъ „Джанъ-куртаранъ“. Когато сж били вече на „харманитѣ“, ония, които сж ги познали, сж тичали къмъ тѣхъ. Недоумѣвали какво да правятъ. Цалували имъ сж ржцетѣ, ботушитѣ, конетѣ... други сж тичали предъ тѣхъ и плачели. Трети сж изнесли вино и сж черпили новитѣ „гости“. И все пакъ, разправятъ паметливи очевидци, улицитѣ бѣха съвѣмъ тихи и пусти, а посрѣщачитѣ тѣй малко. Когато кавалериститѣ „казаки“ сж етигнали отсамъ „Голѣмия мостъ“ въ Сливенъ, разположени сж се до сегашното помѣщение на „Популярна Банка“ (магазинитѣ на Симитчигосподиновъ). Следъ малка почивка отседнали, тѣ сж се върнали обратно въ клуцохоръ, дѣто сж и ношували, защото не сж знаели, нито сж могли да узнаятъ истинското положение откъмъ турски части изъ града. На другия день единиятъ отъ ескадронитѣ отпътувалъ за Ямболъ, друга часть се е върнала да съобщи положението, а 7 души подъ водителството на

сж отишли въ Котелъ, за да го обявятъ за свободенъ. Тѣзи 7 освободители на Котелъ сж били посрѣщнати най-тържествено отъ цѣлия градъ отъ тѣхъ града. Дошли въ Сливенъ първи руски войници сж били отъ драгунитѣ на майоръ Кардашевеки.

Пѣхотнитѣ части сж влѣзли въ града на 7 или 8 януарий подъ водителството на генералъ Делинкхаузенъ. Сливенци, съвзети отъ удара, сж устроили тържествено посрѣщане на „бра-